

Aluevalituksen tekeminen Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuuston päätöksestä 13.6.2023/50

D/2742/03.04/2023

Aikaisemmat käsittelyt Kaupunginhallitus 5.7.2023/183

Asian valmistelijat Vesa Voutilainen, puh. 040 645 3327 ja Anna Vuorela, puh. 050 311 8071

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (voimaannpanolaki) 41 §:n nojalla sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Hyvinvointialueen valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30.6.2023 mennessä.

Keski-Suomen aluevaltuusto on 13.6.2023/50 käsitellyt Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2022. Osana päätöstä on päätetty jättää panematta täytäntöön Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston 17.6.2022/9 tekemä lainvoimainen päätös koskien peruspääoman alentamista.

Voimaannpanolain 33 §:n nojalla kuntayhtymän jäsenkuntien on tullut kattaa kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle. Sairaanhoitopiirin kertyneiden alijäämien kattaminen on sairaanhoitopiirin valtuuston 10.12.2021/9 hyväksymän vuoden 2022 talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaisesti ollut tarkoitus kattaa usean keinon yhdistelmällä: omaisuuden myynnillä, sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamisella ja tarvittaessa jäsenkuntien rahoituksella.

Aluevaltuuston päätös merkitsee sitä, että lainvoimaisten sairaanhoitopiirin toimielinten päätösten mukaisesti toteutetut jäsenkuntien talousarviot ja tilinpäätökset eivät toteutuneet eivätkä alijäämien kattamiseksi aiemmin tehdyt pakolliset varaukset riittäneet, vaan Keski-Suomen sairaanhoitopiirin jäsenkunnille aiheutui tästä alijäämän kattamisesta yhteensä 24,0 miljoonan euron lisälasku. Jyväskylän kaupungin osuus lisälaskusta on 13,6 milj. euroa. Taloudellisesti tämän alijäämän kattamisen merkitystä lisää se, että se tulee vaikuttamaan kunnilta hyvinvointialueiden rahoitukseen siirrettävän peruspalvelujen valtionosuuden määrään myös tulevana vuosina.

Aluevaltuuston päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella hallinto-oikeudelta. Aluevalituksen saa tehdä sillä perustella, että 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, 2) päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa, tai 3) päätös on muuten lainvastainen. Aluevalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Koska aluevaltuuston päätöksen yhteydessä on jätetty toimeenpanematta edellä mainittu sairaanhoitopiirin lainvoimainen päätös peruspääoman alentamisesta ja koska aluevaltuuston päätöksellä on merkittävä taloudellinen merkitys Jyväskylän kaupungille, on päätöksen laillisuus syytä saattaa hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Aluevaltuuston päätöksen jälkeen hyvinvointialueen hallitus on 20.6.2023/217 päättänyt jättää korkeimmalle hallinto-oikeudelle hakemuksen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksen 17.6.2022/9 purkamiseksi.

Edellä kuvatut seikat huomioon ottaen esityksenä on, että Jyväskylän kaupunki hakee muutosta liitteenä olevaan aluevaltuuston päätökseen hallinto-oikeudelta.

Liitteet:

- 1. aluevaltuuston päätös 13.6.2023/50 (valitusluonnoksen liite 2.1)
- 2. aluevalitusluonnos liitteineen
 - Liite 2.1: Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuuston päätös 13.6.2023/50 (valituksen kohteena oleva päätös)
 - Liite 2.2: Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston päätös 10.12.2021/9
 - Liite 2.3: Keski-Suomen sairaanhoitopiirin talousarvio 2022 (mm. sivulla 58 kuvattu alijäämän kattamissuunnitelmaa)
 - Liite 2.4: Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston päätös 17.6.2022/9
 - Liite 2.5: Perustelumuistio 30.3.2022
 - Liite 2.6: Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallituksen päätös 22.6.2022/142
 - Liite 2.7: Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston päätös 23.9.2022/7
 - Liite 2.8: Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallituksen päätös 28.12.2022/257
 - Liite 2.9: 1.2.2023 päivätty esitys sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen 2022 valmistelusta
 - Liite 2.10: Sähköposti 10.2.2023, jonka liitteinä kirje kunnille ennakkotiedoista 10.2.2023 ja laskutustiedot
 - Liite 2.11: Sähköposti 8.3.2023, jonka liitteenä lisälaskutus 8.3.2023

Kaupunginjohtaja Koiviston ehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Jyväskylän kaupunki hakee muutosta liitteenä 1. olevaan Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätökseen 13.6.2023/50 sekä jättää liitteenä 2. olevan luonnoksen mukaisen aluevalituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle. Kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunginjohtajan tekemään aluevalitukseen tarvittavat teknisluonteiset täydennykset ja muutokset ennen sen jättämistä Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tony Melville Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä osallistunut tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen

osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Juha Paananen.

Kh 13.11.2023/286

Asian valmistelijat Anna Vuorela, puh. 050 311 8071 ja Vesa Voutilainen, puh. 040 645 3327

Kaupunginhallitus päätti 5.7.2023/183, että Jyväskylän kaupunki hakee muutosta Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätökseen 13.6.2023/50 sekä jättää aluevalituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Keski-Suomen hyvinvointialue on antanut hallinto-oikeudelle lausunnon aluevalituksen johdosta. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on varannut kaupungille tilaisuuden esittää käsityksensä kyseisestä lausunnosta 20.11.2023 mennessä. Esityksenä on, että kaupunki antaa hallinto-oikeudelle liitteenä olevan luonnoksen mukaisen selityksen.

Liitteet:

- Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 4.10.2023
- Selitys Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Kaupunginjohtaja Koiviston ehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyynnön ml. Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunnon ja päättää antaa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle liitteenä olevan selityksen. Kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunginjohtajan tekemään selitykseen tarvittavat tekniluonteiset täydennykset ja muutokset ennen sen jättämistä Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Päätös **Päätösehdotus hyväksyttiin.**

Mervi Hovikoski Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna, aluehallituksen 2. varapuheenjohtajana, hyvinvointialueen työntekijänä ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Tuulikki Väliniemi.

Kati-Erika Timperi Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna, aluehallituksen jäsenenä ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Juha Suonperä.

Joni Parkkonen Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston varavaltuutettuna ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Mikko Räty.

Heidi Rentola Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston varavaltuutettuna, hyvinvointialueen työntekijänä ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Henna-Riikka Markkio.

Meri Lumela Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Leena Lyytinen

Tony Melville Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Juha Paananen.

~~Arto Lampila Keski-Suomen hyvinvointialueen työntekijänä ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena *)~~ ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Ari-Pekka Liukkonen.

Tapio Puolimatka Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna ja tarkastuslautakunnan jäsenenä ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hänen tilallaan kokoukseen osallistui tämän asian käsittelyssä ja päätöksenteossa varajäsen Katja Isomöttönen.

Ira Vainikainen Keski-Suomen hyvinvointialueen varavaltuutettuna ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Jukka Hämäläinen Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Janne Luoma-aho Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston 2. varapuheenjohtajana, hyvinvointialueen työntekijänä ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Eila Tiainen Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutettuna, aluehallituksen jäsenenä ja aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 nyt valituksen kohteena olevan asian käsittelyssä mukana olleena ei osallistunut kuntalain 97 §:n nojalla esteellisenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

*) Korjaus tehty 2.12.2024 hallintolain 51 ja 52 pykälien mukaisena kirjoitusvirheen korjauksena.

Vastaanottaja
Jyväskylän kaupunki

Muutoksenhaunalainen päätös
Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto 13.6.2023 § 50

Valittaja
Jyväskylän kaupunki

SELITYSPYYNTÖ

Keski-Suomen hyvinvointialue on antanut lausunnon valituksenne johdosta. Hämeenlinnan hallinto-oikeus varaa Teille tilaisuuden esittää käsityksenne kyseisestä lausunnosta. Selityksen on oltava hallinto-oikeudessa **viimeistään 6.11.2023**. Asia voidaan ratkaista määräajan jälkeen, vaikka selitystä ei ole annettu.

Liitteenä on kopio lausunnosta.

Mikäli haluatte tutustua muihin valituksenalaisen päätöksen perusteena oleviin asiakirjoihin, ottakaa yhteyttä hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ilmenevät tämän lähetteen alaosasta. Jos lähetätte selityksenne sähköisesti, sitä ei tarvitse lähettää enää tavallisena kirjeenä.

Tätä lähetettä ja sen liitteitä ei tarvitse palauttaa.

Liisamaija Kangas
hallinto-oikeustuomari

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA

Puhelinnumero: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

LAUSUNTO HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE KESKI-SUOMEN ALUEVALTUUSTON 13.6.2023 § 50 PÄÄTÖSTÄ KOSKEVISTA VALITUKSISTA

Asia, dnrot

1232/03.04.04.04.09/2023
1275/03.04.04.04.09/2023
1307/03.04.04.04.09/2023
1348/03.04.04.04.09/2023
1439/03.04.04.04.09/2023

Lausunnon antaja

Keski-Suomen hyvinvointialue (3221318-2), Hoitajantie 1, 40620 Jyväskylä
yhteyshenkilö: johtava lakimies Johanna Aalto, johanna.aalto@hyvaks.fi, p. 050 434 6544

Lausunto

Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston 13.6.2023 § 50 päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle tehdyt valitukset tulee hylätä.

Selostus asiasta

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto on 13.6.2023 § 50 päättänyt Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen hyväksymisestä. Aluevaltuuston päätöstä ei ole vielä pantu täytäntöön, koska aluehallituksen tietoon on tullut, että päätöksestä on valitettu Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Tiivistetysti tehdyt valitukset kohdistuvat aluevaltuuston ratkaisuun olla ottamatta huomioon peruspääoman alentamista koskeva sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston päätös Keski-Suomen sairaanhoitopiirin vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

Tilinpäätöksessä ei ole otettu huomioon sairaanhoitopiirin valtuuston päätöstä peruspääoman alentamisesta 17.6.2022 § 9, koska kyseistä päätöstä ei ole koskaan annettu tiedoksi hyvinvointialueelle, vaikka olisi pitänyt ja koska kyseinen päätös sisällöltään on ollut lain, ohjeistusten ja tilintarkastajan suosituksen vastainen.

Perustelut

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksenteko peruspääoman alentamista koskien

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuusto käsitteli 17.6.2022 kokouksessaan 2/2022 § 9 peruspääoman alentamista. Valtuusto hyväksyi kuntayhtymän hallituksen esityksen peruspääoman alentamisesta 24 miljoonalla eurolla.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallitus teki 22.6.2022 (§ 142) päätöksen valtuuston kokouksen pöytäkirjan hyväksymisestä ja päätösten täytäntöönpanosta.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilintarkastaja suhtautui myös väliraportissaan peruspääoman alentamiseen alustavan kielteisesti ja ehdotti Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaostolta eli Kuntakilalta lausunnon hankkimista. Kuntakila ei kuitenkaan antanut lausuntoa, joka on todettu Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymähallituksen kokouksessa 28.12.2022 § 257. Tämä on johtunut siitä, että sairaanhoitopiirin lausuntopyynnössä ei ole ollut sellaisia kirjanpito-oikeudellisia uusia seikkoja, joihin uutta lausuntoa olisi annettava. Kuntakila viittaa antamaansa lausuntoon 127/2022 ja toteaa, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuvaamassa tilanteessa ei ole kyse pysyvästä palvelutoiminnan supistumisesta.

Yhtymähallitus on asiakohdassa 28.12.2022 § 257 kuitenkin päättänyt, että peruspääoman alentaminen toimeenpannaan valtuuston lainvoimaisen päätöksen mukaisesti asiassa saadusta selvityksestä huolimatta ja vuodelta 2022 laadittava tilinpäätös valmistellaan tämän mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueen liittyminen asiaan ja sairaanhoitopiirin päätöksenteossa laiminlyöty velvoite asian tiedoksiantamiseen

Kyseinen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston päätös ja sitä koskevat toimenpiteet ovat tulleet Keski-Suomen hyvinvointialueen tietoon ja käsittelyyn keväällä 2023, koska hyvinvointialue on vastannut sairaanhoitopiirin vuotta 2022 koskevan tilinpäätöksen valmistelusta sairaanhoitopiirin hyvinvointialueelle siirtämisen jälkeen (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta 616/2021, 20 §).

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä havaittiin, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston 17.6.2022 tekemä päätös (§ 9) on sekä lainsäädännön että siitä annettujen ohjeiden vastainen, eikä sitä ollut annettu hyvinvointialueelle ollenkaan tiedoksi. Vasta osana tilinpäätöksen valmistelua on lähdetty muodostamaan hyvinvointialueen kanta asiaan, koska päätöstä ei koskaan ollut toimitettu hyvinvointialueelle tiedoksi.

Alijäämän kattamista koskeva kuntayhtymävaltuuston päätös olisi pitänyt antaa tiedoksi Keski-Suomen hyvinvointialueelle sen käsittelyä varten. Mm. Jyväskylän kaupungin valituksessakin todetuin tavoin, hyvinvointialueelle olisi tullut antaa voimaanpanolain 39 §:n 2 momentin mukaisesti valitusoikeus kyseiseen sairaanhoitopiirin valtuuston päätökseen (Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta 616/2021, 39 §). Se, että Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ei antanut peruspääoman alentamista koskevaa päätöstä ollenkaan tiedoksi Keski-Suomen hyvinvointialueelle, vaikka sillä oli merkittäviä hyvinvointialuetta taloudellisesti sitovia vaikutuksia, ei voi johtaa lainsäädännön vastaiseen lopputulokseen, jossa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin osalta alijäämien kattamista ei veloitettaisi toteuttamaan lainsäädännön mukaisesti.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin päätös sisälsi luonteeltaan merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia. Päätöksenteko ei ole ollut kiireellinen, eikä hyvinvointialue ole antanut päätökselle suostumustaan (Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta 616/2021, 39 §). Lain esitöiden mukaan (HE 241/2020 vp., s. 912) säännöksen tarkoituksena on ollut *"turvata kuntayhtymien onnistunut siirtäminen hyvinvointialueille sekä estää vaikutuksiltaan pitkäaikaisten ja taloudelliselta merkitykseltään suurten, hyvinvointialuetta sitovien päätösten tekeminen ilman hyvinvointialueen myötävaikutusta. Säännös rajoittaisi siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa sellaisissa luonteeltaan periaatteellisissa, uusissa tai laajakantoisissa asioissa, joista päättämisen olisi katsottava kuuluvan hyvinvointialueelle. Tällaisina voitaisiin pitää esimerkiksi päätöksiä, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen."* Ko. lain 39 §:n 2 momentissa todetaan, että hyvinvointialueella on valitusoikeus tällaisissa asioissa.

Sote-uudistuksen voimaanpanolainsäädäntö edellytti, että Keski-Suomen hyvinvointialue käsittelee Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen 30.6.2023 mennessä (Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta 616/2021, 41 §). Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilintarkastaja suositteli meneteltäväksi asiassa siten, että peruspääoman alentamista ei kirjata kirjanpitoon ja että asia perustellusti avataan ja siitä päätetään hyvinvointialueen aluehallituksessa ja -valtuustossa tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Keski-Suomen hyvinvointialueen valmistelussa on noudatettu tilintarkastajan antamia ohjeita ja asia on kuvattu mahdollisimman perusteellisesti, ja asiassa on noudatettu lainsäädännön edellyttämää aikataulua.

Tämän lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialue päätti hakea (aluehallitus 20.6.2023 § 217) kuntayhtymävaltuuston 17.6.2022 § 9 tekemän päätöksen purkamista ylimääräisen muutoksenhaulla korkeimmalta hallinto-oikeudelta, jotta sekä tilinpäätöksen käsittely että päätöksenteko vastaavat sekä lainsäädäntöä että toisiaan, eikä asiasta jää epäselvyyttä miltään osin. Hakemus on jätetty 29.6.2023, eikä korkein hallinto-oikeus ole antanut vielä ratkaisua asiaan. Käsittely mennee arvion mukaan vuodenvaihteeseen tai alkuvuoteen 2024.

Sisällöllisesti alijäämien kattamisen velvoite lainsäädännössä

Sairaanhoitopiirin jäsenkuntien velvoite kattaa taseeseen kertyneet alijäämät on tullut yksiselitteisesti voimassa olevasta lainsäädännöstä (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta 616/2021, Kuntalaki 410/2015) ja lain esitöistä (HE 241/2020 vp.). Mahdollisen alijäämän on oltava katettuna kuntayhtymän viimeisessä, vuodelta 2022 laadittavassa tilinpäätöksessä, ja erityisesti lainsäädäntö on tarkoittanut kuntalain säännösten mukaista toimintaa, eli millä tahansa tavalla suoritettu alijäämien kattaminen ei ole mahdollista (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta 616/2021, 33 §). Alijäämän kattamista koskevassa sairaanhoitopiirin päätöksenteossa ei ole noudatettu Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston (Kuntakila) ohjeita.

Lainsäädännössä ja sen esitöissä on edellytetty hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä, että kuntayhtymän alijäämä katetaan ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle. Tämä velvoite on asetettu lainsäädännössä kaikille kuntayhtymille yleisesti, ja sen toteutumiseen viranomaisien on tullut lainsäädännön mukaan ryhtyä. Koska näin ei Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston päätöksessä ole toimittu, ei päätöksen jättäminen antamatta tiedoksi voi johtaa tilanteeseen, että siitä tulisi noudatettava päätös hyvinvointialueelle.

Sisällöllisesti alijäämien kattaminen olisi tullut jo sairaanhoitopiirin päätöksessä huomioida mm. seuraava lainsäädäntö esitöineen sekä ohjeistukset ja vastaukset Kuntakilalta:

1. Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta 616/2021

33 §: Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät

Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja HUS-sairaanhoitopiirin jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymään. Taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

41 §: Siirrettävän kuntayhtymän ja HUS-sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen

Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. HUS-sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat HUS-yhtymän hallitus ja HUS-yhtymän johtaja.

Hyvinvointialueen valtuuston ja HUS-yhtymän ylimmän toimielimen on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä.

Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien sekä HUS-sairaanhoitopiirin tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovelletaan muutoin, mitä kuntalaissa säädetään.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi, HE 241/2020 vp.

s. 908–909

33 §. Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät

”Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät. Pykälässä säädettäisiin kuntayhtymien ali- ja ylijäämien käsittelystä ennen hyvinvointialueelle siirtämistä. Kuntalain 117 §:n mukaan kuntayhtymän jäsenkunnat vastaavat kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on kuntayhtymän perussopimuksessa sovittu. Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenkuntien sekä HUS-sairaanhoitopiirin jäsenkuntien olisi pykälän mukaan katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymään. Mahdollinen alijäämä tulisi siten olla katettuna kuntayhtymän viimeisessä, vuodelta 2022 laadittavassa tilinpäätöksessä. Mikäli hyvinvointialueelle siirtyvän kuntayhtymän taseeseen on kertynyt ylijäämiä, jäsenkunnilla olisi mahdollisuus päättää ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle.”

s. 912

41 §. Siirrettävän kuntayhtymän ja HUSin tilinpäätöksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen.

”Pykälässä säädettäisiin hyvinvointialueille siirrettävien kuntayhtymien ja HUS-sairaanhoitopiirin viimeisen tilinpäätöksen käsittelystä ja siihen liittyvästä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. Hyvinvointialueille siirrettävien kuntayhtymien kaikki toimielimet tarkastuslautakuntaa lukuun ottamatta lakkaavat kuntayhtymän siirtyessä hyvinvointialueelle. Siirtyvän kuntayhtymän tarkastuslautakunnan tulee kuitenkin osallistua vielä asianomaisen kuntayhtymän viimeisen toimintavuoden hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseen. Siirrettävän kuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa myös sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen. Kuntayhtymän tilinpäätöksen allekirjoittaminen tapahtuu kuntayhtymän jo lakattua tai HUS sairaanhoitopiirin osalta oikeushenkilöllisyyden muuttumisen jälkeen. Pykälän 1 momentin mukaan kuntayhtymän tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittaisivat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja sekä HUS:n osalta yhtymän hallitus sekä johtaja. Pykälän 2 momentin mukaan aluevaltuuston tulisi käsitellä tilinpäätökset ja päättää kuntayhtymän tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy.

Esityksen aluevaltuustolle tekisi muodollisesti hyvinvointialueen ja yhtymän oma tarkastuslautakunta, mutta esitys perustuisi sisällöllisesti siirretyn kuntayhtymän tarkastuslautakunnan valmisteluun. Pykälän 3 momentin mukaan siirrettävien kuntayhtymien, HUS-sairaanhoitopiirin ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovellettaisiin muutoin mitä kuntalaissa säädetään tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä. Lisäksi tilinpäätöksissä ja niiden käsittelyssä tulisi huomioida 33 §:n säännös siitä, että siirrettävien kuntayhtymisen mahdollisten alijäämien tulisi olla katettuina kyseisessä tilinpäätöksessä. Myös tilintarkastajan tulisi lausunnossaan todeta asian tila.”

3. Kuntalaki 410/2015

110 § Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi

tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. [\(21.5.2021/419\)](#)

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Hallituksen esityksen (HE 242/2020, s. 54) perustelujen mukaan "alijäämän kattamisen keinojen tulee olla ensisijaisesti reaalitalouden keinoja eli tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä. Tällaisena keinona ei voida pitää kunnan taseen peruspääoman alentamista alijäämän kattamiseksi, joka merkitsisi kertyneen nettovarallisuuden käyttöä palvelujen rahoittamiseen. Kirjanpidon toimenpiteenä peruspääoman alentaminen tase-erien välisenä siirtona on sallittu vain poikkeustapauksessa. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista silloin, kun kunnan palvelutoiminta supistuu

pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista esimerkiksi, jos lailla muutetaan kuntien tehtäviä ja jos muutos vaikuttaa kunnan omaisuuteen ja rahoituksen tarpeeseen. Peruspääoman alentamisen soveltamista on tulkittava suppeasti. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja peruspääoman määräytymisestä.”

112 § (19.12.2019/1368) Kirjanpito

Kunnan kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kirjanpitolakia. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja tämän lain 113–116 §:n, 120 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan sekä tämän pykälän 2 momentin nojalla annetun asetuksen soveltamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kunnan tilinpäätökseen kuuluvasta taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja niiden liitteenä olevista tiedoista sekä talousarvion toteutumisvertailusta ja toimintakertomuksesta, konsernitilinpäätöksestä ja sen liitetiedoista sekä osavuosisikatsauksista. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä palvelukohtaisista taloustiedoista.

113 § Tilinpäätös

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset seikat on ilmoitettava liitetiedoissa. (8.2.2019/175)

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

117 § Kuntayhtymän rahoitus

Kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, vastaavat jäsenkunnat siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on perussopimuksessa sovittu.

4. Kirjanpitolaki 1336/1997

1 luku 3 § Hyvä kirjanpitolaki

Kirjanpitolain on noudatettava hyvää kirjanpitolakia.

2 luku 1 §

Kirjanpitolain on merkittävä kirjanpitoonsa liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.

3 luku 2 § (29.12.2016/1376)

Tilinpäätöksen antama oikea ja riittävä kuva

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitolain noudattamisen harjoittamisen toiminnan laatu ja laajuus.

3 luku 2 a § (29.12.2016/1376)

Olennaisuus yleisenä tilinpäätösperiaatteena

Tilinpäätöksessä esitettävä seikka on olennainen silloin, kun sen pois jättämisen tai väärin ilmoittamisen voidaan kohtuullisesti odottaa vaikuttavan päätöksiin, joita tiedon käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella. Vaikka seikka olisi yksittäisenä epäolennainen, olennaisuuden arviointi tulee kohdistaa kokonaisuuteen, jos samankaltaisia seikkoja on useita.

Sellaisen tilinpäätöstä koskevan seikan osalta, joka ei ole olennainen, oikean ja riittävän kuvan antamiseksi saadaan poiketa tämän lain säännöksestä, joka koskee:

- 1) tulon tai menon jaksottamista;*
- 2) omaisuus- tai velkaerän arvostamista;*
- 3) esittämistapaa;*

4) tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja; tai

5) konsernitilinpäätöksen laatimista.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta 2 luvun 1 §:n mukaiseen velvollisuuteen merkitä jokainen liiketapahtuma kirjanpitoon. Liitetietoihin on sisällytettävä selostus 2 momenttiin perustuvasta poikkeamisesta.

3 luku 6 § (30.12.2004/1304) Laatimisaika

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

3 luku 7 a § (30.12.2015/1620) Vastuu tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä kirjanpitoja ja aineistoja koskevasta luettelosta

Hallituksen tai muun vastaavan toimielimen jäsenen sekä toimitusjohtajan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevasta vastuusta säädetään asianomaista oikeushenkilöä koskevassa laissa. Sama vastuu koskee myös 2 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua luetteloa kirjanpidoista ja aineistoista.

8 luku 2 § Kirjanpitolautakunta

Kirjanpitolautakunta voi antaa ohjeita ja lausuntoja viranomaisen, elinkeinonharjoittajien tai kuntien järjestön taikka kirjanpitovelvollisen hakemuksesta. (30.12.2015/1620)

5. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston antamat lausunnot

a. Kuntakilan lausunto 113/2015

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto kuntayhtymän alijäämän kattamisesta jäsenkunnan kirjanpidossa (113/2015) Kuntajaoston lausunnon 113/2015 mukaan jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymään kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi esimerkiksi kuntayhtymän päättämillä muilla toimenpiteillä.

b. Kuntakilan lausunto 127/2022

Kuntalain perustelujen mukaan kirjanpidon toimenpiteenä peruspääoman alentaminen tase-erien välisenä siirtona on sallittu vain

poikkeustapauksessa. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista silloin, kun kunnan tai kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Peruspääoman alentaminen on mahdollista esimerkiksi silloin, jos lailla muutetaan kuntien tai kuntayhtymien tehtäviä ja jos muutos vaikuttaa kunnan omaisuuteen ja rahoituksen tarpeeseen. Peruspääoman alentamisen soveltamista on tulkittava suppeasti.

Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa kuntayhtymän toiminta lakkaa lain nojalla, toiminta jatkuu hyvinvointialueen järjestämisvastuulla. Järjestämisvastuun siirtyminen ei vaikuta palvelutoiminnassa käytettävän omaisuuden eikä rahoituksen tarpeeseen. Kyse ei siten ole kuntalain perusteluissa ja kuntajaoston lausunnossa 121/2019 tarkoitetusta tilanteesta, jossa kuntayhtymän palvelutoiminta supistuisi ja pääomarahoituksen tarve pysyvästi vähenisi.

Kirjanpitolausunkunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto katsoo, että kuntayhtymän alijäämien kattamista koskevan voimaannpanolain säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että kuntien järjestämisvastuun aikana syntyneet kuntayhtymän menot jäävät kuntien rahoitettaviksi. Peruspääoman alentaminen alijäämien kattamiseksi merkitsisi sitä, että kunnat eivät vastaisi niiden järjestämisvastuun aikana syntyneistä kuntayhtymän menoista, vaan alijäämien määrä vähentäisi hyvinvointialueelle siirtyvää nettovarallisuutta.

Lausunto: Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 20 §:n mukainen kuntayhtymän siirtyminen hyvinvointialueelle ei ole kuntalain 110 §:n perustelujen tai kuntajaoston lausunnon 121/2019 tarkoittama tilanne, jossa kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Lausuntopyynnössä kuvatussa tilanteessa peruspääomaa ei ole mahdollista alentaa kirjanpidon toimenpiteenä taseerien välisenä siirtona kuntayhtymän alijäämän kattamiseksi.

c. Keski-Suomen sairaanhoitopiirille 20.12.2022 annettu vastaus

Viitataan lausuntoon 127/2022 ja otettu erikseen kantaa, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuvaamassa tilanteessa ei ole kyse palvelutoiminnan supistumisesta.

Menettelyyn liittyvät seikat

Valituksissa on katsottu, että Keski-Suomen hyvinvointialueen toimineen virheellisessä järjestyksessä ja ylittäneen toimivaltansa päättäessään Keski-Suomen sairaanhoitopiirin

tilinpäätöstä koskevasta asiasta, koska hyvinvointialue ei toteuttanut päätöksessä sairaanhoitopiirin päätöstä alentaa peruspääomaansa. Hyvinvointialueella on ollut toimivalta päättää tilinpäätöksestä, joka kattaa myös tilinpäätöstä koskevan sisällöllisen vastuun. Lainsäädännön ei siten voida tulkita katsovan tilinpäätöksen käsittelyssä vain sen mekaanista hyväksymistä, koska menettely kokonaisuudessaan sisältää mm. vastuuvapauden ja muiden olennaisten seikkojen huomiointia. Aluehallitus ei olisi voinut esittää aluevaltuustolle lainvastaisen tilinpäätöksen hyväksymistä, koska sellaista päätöstä ei voisi edes panna täytäntöön.

Edelleen valituksissa on katsottu, että hyvinvointialue on päättänyt asiasta omaksi edukseen lainvastaisesti. Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin laiminlyönti päätöksen osalta ei voi johtaa lainsäädännön vastaiseen lopputulokseen, jossa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin osalta alijäämien kattamista ei velvoitettaisi toteuttamaan lainsäädännön mukaisesti. Keski-Suomen hyvinvointialue on valmistellut tilinpäätöksen lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa ja avannut päätöksenteossa seikat, joihin päätöksenteko perustuu ja muodostanut hyvinvointialueen kannan asiaan. Aluevaltuuston päätös on annettu tiedoksi Keski-Suomen sairaanhoitopiirin jäsenille. Lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus on hakenut ylimääräistä muutoksenhakua sairaanhoitopiirin päätökseen, jotta samaan asiaan ei jäisi kahta päätöstä.

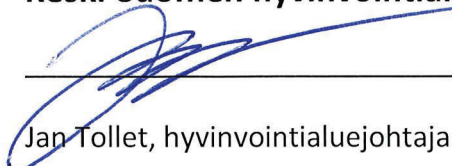
Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle tehdyt valitukset tulee hylätä, koska Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston tekemä päätös ei ole lainvastainen millään esitetyllä perusteella.

Liitteet

1. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston päätös 17.6.2022 § 9
2. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymähallituksen päätös 22.6.2022 § 142
3. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymähallituksen päätös 28.12.2022 § 257
4. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunto 127/2022
5. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston sihteerin vastaus 20.12.2022
6. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perussopimus, voimassa 1.1.2009 alkaen
7. Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätös 13.6.2023 § 50
8. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilintarkastajan kannanotto 9.3.2023

Lausuntoa koskeva päätöksenteko ja hakemuksen allekirjoitus

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus 29.8.2023

Jan Tollet, hyvinvointialuejohtaja

VALITUKSEN ALAINEN PÄÄTÖS

Keski-Suomen hyvinvointialue valtuusto 13.6.2023/50

LAUSUNNON ANTAJA/VALITTAJA

Jyväskylän kaupunki

c/o talousjohtaja Vesa Voutilainen

Vapaudenkatu 32, PL 193, 40101 Jyväskylä

vesa.voutilainen@jyvaskyla.fi, p. 040 645 3327

SELITYS Hämeenlinnan hallinto-oikeus on antanut Jyväskylän kaupungille tilaisuuden lausua käsityksensä Keski-Suomen hyvinvointialueen (jäljempänä "hyvinvointialue") lausunnon johdosta.

Kaupungin tulkinnan mukaan lausunnossa on vedottu kahteen keskeiseen teemaan:

1) Keski-Suomen sairaanhoitopiirin (jäljempänä "sairaanhoitopiiri") päätöksen 17.6.2022/9 tiedoksisaannin puutteeseen ja 2) kyseisen sairaanhoitopiirin valtuuston päätöksen lain, ohjeistuksen ja tilintarkastajan suosituksen vastaisuuteen.

1) Sairaanhoitopiirin päätöksen 17.6.2023/9 tiedoksisaanti

Hyvinvointialue on lausunnossaan vedonnut siihen, että sairaanhoitopiirin tilinpäätöksessä 2022 ei ole otettu huomioon sairaanhoitopiirin valtuuston päätöstä 17.6.2022/9 peruspääoman alentamisesta, koska kyseistä päätöstä ei ole koskaan annettu tiedoksi hyvinvointialueelle, vaikka olisi pitänyt.

Hyvinvointialue on osana valituksenalaista päätöstä päättänyt nimenomaisesti jättää täytäntöön panematta kyseisen sairaanhoitopiirin valtuuston päätöksen koskien sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamista. Valituksenalaisessa päätöksessä on todettu muun muassa seuraavaa: *Sairaanhoitopiirin valtuusto päätti peruspääoman alentamisesta kokouksessaan 17.6.2022. Valtuuston päätös on lainvoimainen.*

Se, että sairaanhoitopiirin päätöksen mahdollinen tiedoksiannon puute olisi vaikuttanut valituksenalaiseen päätökseen, on tuotu ensimmäisen kerran esille vasta hyvinvointialueen hallinto-oikeudelle toimittamassa lausunnossa 29.8.2023. Valituksenalaisessa päätöksessä tähän perusteeseen ei ole millään tavalla viitattu.

Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava ja perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Kaupunki katsoo, että valituksenalainen päätös ei ole hallintolain 45 §:n mukainen siltä osin, kuin siinä on jätetty ilmoittamatta päätökseen vaikuttaneena seikkana hyvinvointialueen lausunnossa väittämä tiedoksiannon puute.

Hyvinvointialue on hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossaan todennut, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston päätös ja sitä koskevat toimenpiteet ovat tulleet Keski-Suomen hyvinvointialueen tietoon ja käsittelyyn keväällä 2023, koska hyvinvointialue on vastannut sairaanhoitopiirin vuotta 2022 koskevan tilinpäätöksen valmistelusta sairaanhoitopiirin hyvinvointialueelle siirtämisen jälkeen.

Sairaanhoitopiirin päätös on kaupungin käsityksen mukaan ollut hyvinvointialueella ainakin tosiasiallisesti tiedossa jo sen lausunnossa ilmoitettua ajankohtaa aiemmin. Sinänsä sen arviointi, onko sairaanhoitopiirin päätöstä aikanaan annettu

nimenomaisesti tiedoksi hyvinvointialueelle, ei kaupungin näkemyksen mukaan ole po. asiaa ratkaistaessa keskeistä.

Sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen ja peruspääoman alentamista koskevan päätöksen valmistelusta sairaanhoitopiirin organisaatiossa on ennen vuotta 2023 vastannut sama viranhaltija, joka on toiminut hyvinvointialuetta perustettaessa talouden vastuuvalmistelijana sekä vastannut sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen 2022 valmistelusta talousjohtajana hyvinvointialueen nykyisessä organisaatiossa.

Esimerkiksi kaupungin aluevalituksen liitteestä 9 ilmenee, että hyvinvointialueen viranhaltija on jo 1.2.2023 esitellyt kunnille sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen valmistelua, mukaan lukien peruspääoman alentamista. Kyseisessä esityksessä on mm. viitattu valtuuston päätöksen 17.6.2022 lainvoimaisuuteen ja todettu, että *sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen valmistelu "normaalisti" hyvinvointialueelle siirtymisestä huolimatta*. Hyvinvointialueen lausunnossa esitetty väite siitä, että päätös olisi tullut sen tietoon vasta keväällä 2023 on ristiriidassa suhteessa edellä todettuun.

Kaupungin käsitys on, että hyvinvointialueella on ollut tieto sairaanhoitopiirin valtuuston päätöksestä jo kesällä 2022 sairaanhoitopiirin päätöksenteon ja tätä aiemmin päätöksen valmistelun yhteydessä, ja hyvinvointialueella olisi ollut mahdollisuus hakea muutosta valitusajan puitteissa, mikäli se olisi katsonut muutoksenhaun tarpeelliseksi. Hyvinvointialueen viittaama mahdollinen tiedoksiannon puute ei olisi muutoksenhakua estänyt. Sairaanhoitopiirin päätös on ollut joka tapauksessa yleisesti nähtävänä.

Hyvinvointialue on hakenut sairaanhoitopiirin valtuuston päätöksen purkamista ylimääräisellä muutoksenhaulla vasta 29.6.2023 (aluehallituksen päätös 20.6.2023/217) eli jo tehtyään valituksenalaisen päätöksen. Hakemus korkeimmalle hallinto-oikeudelle on jätetty pitkän ajan päästä siitä, kun tieto sairaanhoitopiirin päätöksestä on ollut hyvinvointialueella ja kuukausia sen jälkeen, kun sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen valmistelu hyvinvointialueella on käynnistynyt. Kaupungin näkemyksen mukaan asiassa ei ole toimittu oikeassa järjestyksessä.

2) Hyvinvointialueen näkemys sairaanhoitopiirin päätöksen lain, ohjeistuksen ja tilintarkastajan suosituksen vastaisuudesta

Hyvinvointialue on vedonnut lausunnossaan siihen, että sairaanhoitopiirin valtuuston päätös on ollut sisällöltään lain, ohjeistusten ja tilintarkastajan suosituksen vastainen ja perustellut tätä laajasti lausunnossaan.

Valituksenalaisessa päätöksessä hyvinvointialue on ilmoittanut sairaanhoitopiirin päätöksen täytäntöön panematta jättämisen perusteeksi lähinnä tilintarkastajan suosituksen, eikä hyvinvointialueen lausunnossa esiin tuotuja juridisia perusteluja ole tuotu valituksenalaisessa päätöksessä esille. Päätöstä ei voida pitää hallintolain 45 §:n mukainen tältä osin.

Keskeistä po. asiaa ratkaistaessa ei kaupungin näkemyksen mukaan ole sen arviointi, onko sairaanhoitopiirin päätös ollut lainvastainen tai lainmukainen, vaan ennen kaikkea sen arviointi, onko hyvinvointialueen valtuustolla ollut toimivaltaa muuttaa tai jättää täytäntöön panematta sairaanhoitopiirin lainvoimaista päätöstä ja jos on, niin millä juridisella perusteella. Kaupungin näkemyksen mukaan tällaista juridista perustetta ei ole ja valituksenalaisella päätöksellä voidaan jopa katsoa loukatun kunnallista itsehallintoa sekä sairaanhoitopiirin perussopimuksessa

(hyvinvointialueen lausunnon liite 6) sovittua, kun sairaanhoitopiirin tekemiin päätöksiin on hyvinvointialueen toimesta puututtu.

Kaupungin näkemyksen mukaan sairaanhoitopiirin tilinpäätös olisi tullut laatia sairaanhoitopiirin tekemien päätösten mukaisena, eikä esimerkiksi hyvinvointialueen lausunnossa viittaama vuoden 2022 tilinpäätökseen liittyvä toimivalta (laki sosiaali- ja terveydenhuollosta ja pelastustoimesta koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulasta, "voimaantulaki", 41 §) ole antanut hyvinvointialueelle toimivaltaa poiketa niistä. Valituksenalaisessa päätöksessä voimaantulain 41 §:ään ei ole edes viitattu toimivaltaperusteena vastoin hallintolain 45 §:ää, vaan siihen on vedottu ensimmäisen kerran vasta hyvinvointialueen hallinto-oikeudelle antamassa lausunnossa. Valituksenalaisessa päätöksessä on viitattu lähinnä hyvinvointialuelain 101 §:ään, joka niin ikään ei ole antanut hyvinvointialueelle toimivaltaa puuttua sairaanhoitopiirin päätöksiin.

Vaikka sairaanhoitopiirin valtuuston päätöksen laillisuuden arviointi ei tässä prosessissa ole keskeistä, kaupunki toteaa, että se on aluevalituksessa tuonut esille ja tarkemmin selostanut sairaanhoitopiirin valtuuston 17.6.2023/9 päätöstä edeltänyttä varsin laajaa valmistelua ja asian selvittämistä. Kuten valituksenalaisen päätöksen esittelytekstistäkin ilmenee, kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto oli sairaanhoitopiirin lausuntopyynnön johdosta päättänyt, ettei se anna asiasta uutta lausuntoa, vaan lausuntopyyntöön vastataan sihteerin kirjeellä. Kaupungin käsitys on, ettei kirjeessä viitattu toiselle sairaanhoitopiirille annettu lausunto ole täysin verrattavissa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilanteeseen.

Valituksenalaisen päätöksen esittelytekstistä ilmenee, että sairaanhoitopiirin tilintarkastajalta saadun vastauksen 28.12.2023 mukaan Kuntakilan sihteeriltä saadussa kirjeessä on selkeästi kielteinen suhtautuminen peruspääoman alentamiseen. Tilintarkastaja ei kuitenkaan voinut suoraan todeta, että kuntayhtymä ei voisi toimia valtuuston päätöksen mukaan, sillä peruspääoman alentaminen kuuluu valtuuston toimivaltaan. Tällaisten perustavaa laatua olevien kysymysten ratkaiseminen on oikeuskäytännössä katsottu kuuluvan kunnallisen itsehallinnon piiriin. Sairaanhoitopiirin päätöksenteon yhteydessä ei siis kaupungin käsityksen mukaan ole toimittu tilintarkastajan suosituksen vastaisesti. Vaikka asiaan liittyikin tulkinnanvaraisuutta, sellaista johtopäätöstä, että sairaanhoitopiirin päätös olisi ollut selvästi lainvastainen, ei voida tehdä, eikä hyvinvointialueella ole ollut toimivaltaa asiaa ratkaista.

Sairaanhoitopiirin valtuuston päätöksen laillisuus olisi voitu saattaa hallinto-oikeuden tutkittavaksi kyseiseen päätökseen kohdistuvan muutoksenhaun kautta. Näin ei kuitenkaan tehty ja päätös on tullut lainvoimaiseksi. Kuten edellä todettu, myös hyvinvointialueella on ollut mahdollisuus puuttua sairaanhoitopiirin valtuuston päätökseen valitusajan puitteissa, ja - ottaen huomioon, mitä edellä kohdassa 1) on todettu – oletettavaa on, että sairaanhoitopiirin päätökselle on aikanaan ollut valmisteluvaiheessa hyvinvointialueen hyväksyntä.

Lopuksi

Sairaanhoitopiirin tilinpäätös 2022 olisi tullut hyväksyä sairaanhoitopiirin talouden, toiminnan ja päätösten mukaisena ottaen huomioon peruspääoman alentamisesta tehty sairaanhoitopiirin valtuuston lainvoimainen päätös.

Kaupunki katsoo edelleen, että Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuuston päätös 13.6.2023/50 tulee kumota, koska päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa ja päätös on muutenkin lainvastainen. Valituksen

kohteena oleva päätös tulee saattaa uudelleen Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuuston käsiteltäväksi siten, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 2022 käsittelyssä noudatetaan Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toimielinten lainvoimaisia päätöksiä koskien sairaanhoitopiirin alijäämän kattamista.

PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

Jyväskylässä, ____ . päivänä marraskuuta 2023
